

A Madame, Princesse d'Oranges

5 December 1555

I

Toelichting

Prins Willem trouwde in 1551 met Anna van Egmond, gravin van Buren. Reeds het volgend jaar moest hij haar verlaten om mee te trekken in den oorlog tusschen Spanje en Frankrijk. Ze schreven elkaar regelmatig, maar slechts vijf en veertig brieven van hem zijn bewaard gebleven, waarvan deze, te dateeren op 5 December 1555, er één is.

Ma Femme,

Je pens que aures astheur receu la lettre que je vous ay escript du XXVIII du passé par laquelle aures entendu ce que désires sçavoir quant à la maison et què argent qu'il me vauldra pour ma dispens.

Quant à ce que demandes, sçavoir què responce que debvres donne à monsieur d' Isse ¹⁾, je vous avois jà prié par deux de mes lettres que vous ussies de mes affaires comme vous feries des vostre, mesmement come je vous ay aussi mandé que tout ce qui est à moy est vostre, parquoy me avois remis à vous mesmement, aussi pour ce que j'é issi tant de rompemens de teste que ne peus entendre bonnement à mes affaires, mais, puisque mandes sçavoir mon advis, il me semble que, en cas que ledict Sieur d'Isse voullus mester raisonnables moien en avant, qu'i vault beaucoup mieulx de engaeiger mon bien de Bourgoigne de cestuy de par deça, parquoy luy porres escrire pour sçavoir la seignorie et de què manière qu'i veult traicte, affin que, aiant veu ce qu'i demande, l'on luy puis donne tant mieulx pleine résolution.

Au surplus, ma femme, quant à ce que m'escripves par vostre dernière lettre que vous estes en paine pour ce que ne vous ay escript en si longtemps, ne sçassant si s'et par adventure que je serois course à vous, je eus pensé L. ²⁾ que l'amitié qui est entre nous deux, eus esté si bonne que tous ses suspicions serient amvoié, mesmement que me eussies tenu plus discret que de me course sans occasion et ce que j'é attendu si longtemps, a esté pour vous pouvoir escrire absolument ce que le Roy ³⁾ voloit faire de ce camp, vous assurant que ne souhaide aultre chose que je puis ester aimé comme je vous aime, car après Dieu je pens que vous estes la mieulx aimé et si ne fust qui je pens fermement que vous me aimes, je ne serois si bien à mon aise comme suis maintenant, que sçait le Créateur auquel je prie nous donner la grâce que puissions tout nostre vie vivre en ce amitié

sans nulle dissimulation, me recommandant de bien bon ceur
à vostre bonne grâce.

Du camp près de Escherenne ce V de décembre.

[P.S.] Je vous promes L. que si je ne vous amys tant comme
je fais, ou que je fusse course à vous que ie ne me souhaiderois
si souvent après de vous comme je fais, et pleut à Dieu que mes
souhais eussent lieu: car vous veiries que ne serois long de vous
ceste nuit et au lieu d'ung aureillé qui me vault ambrasse que
je ambrasserois M.A.L.L. qui ie aime oultre tout chose de ce
monde, comme j'esper qu'el me faict aussi.

Vostre bien bon mari

Guill^e. de Nassau

¹) Marc Rye, heer van Issey. De Prins verpandde hem Rougemont in Franche-Comté (in den brief „Bourgoigne” genoemd).

²) „L” zal wel Liebste moeten beteekenen zooals „M. A. L. L.” in 't p.s. Meine Anneke, Liebste in 't quadraat zal zijn.

³) Philips II, nadat Karel V 25 Oct. 1555 afstand gedaan had en de regeering over deze landen aan zijn zoon had overgedragen.

Aan Mevrouw de Prinses van Oranje.

Beste Vrouw,

Ik denk dat Gij thans den brief hebt ontvangen, dien ik U den 3den van de vorige maand heb geschreven en waaruit Gij zult vernomen hebben hetgeen Gij wenschte te weten omtrent het huis en hoeveel geld ik voor mijn uitgaven noodig zal hebben.

En nu wat Uw vraag betreft omtrent het antwoord dat Gy den Heer van Issey moet geven. Ik heb U reeds in twee van mijn brieven verzocht mijn zaken te behartigen alsof het de Uwe waren, evenals ik U óók betuigd heb, dat alles wat van mij is het Uwe is. Tevens is de reden waarom ik mij op U verliet, dat ik, door het vele hoofdbreken dat ik hier heb, mij niet goed met mijn eigen zaken kan bezighouden. Maar nu Gij mijn meening wenscht te weten, schijnt het mij toe dat, indien de bewuste Heer van Issey een billijke regeling wilde voorstellen, het veel beter zou zijn mijn Bourgondisch goed dan mijn bezitting in deze gewesten in onderpand te geven. Weshalve Gij hem schrijven kunt om te informeeren welke heerlijkheid hij wenscht en op welke wijze hij wil onderhandelen, zoodat, als wij eenmaal weten wat hij vraagt, wij hem beter een definitief besluit kunnen mededeelen.

Nog een woordje, beste Vrouw, aangaande hetgeen Gij mij in Uw laatsten brief schrijft, namelijk dat het U verdriet doet dat ik U in zoo lang niets van mij liet hooren en Gij U afvraagt of dit misschien is omdat ik boos op U zou zijn. Ik zou zoo denken, L., dat de genegenheid tusschen ons beiden sterk genoeg is om dergelijke gevoelens te verbannen en dat Gij mij bovendien voor te verstandig zoudt houden om mij zonder aanleiding boos te maken. De reden waarom ik zoo lang met schrijven heb gewacht, was om U volledig te kunnen berichten wat de Koning voor had met dit kamp. Ik verzeker U dat ik niet anders

wensch dan bemind te worden zooals ik U liefheb, want, na God, geloof ik dat Gij de meest beminde zijt. En zoo ik niet met stelligheid dacht dat Gij mij liefhebt, dan zou ik mij niet zoo rustig gevoelen als nu het geval is. Dit weet onze Schepper, wien ik bid dat Hij ons de genade verleene ons geheele leven in alle oprechtheid in deze genegenheid te kunnen volharden. Ik beveel mij hierbij van ganscher harte in Uw goede gezindheid aan.

Van het kamp bij Escherenne, 5 December.

[P.S.] Ik verzeker U, L., dat wanneer ik niet zooveel van U hield als ik doe, of wanneer ik boos op U ware, ik niet zoo dikwijls zou wenschen bij U te zijn, zooals ik nu doe. En gawe God dat mijn wenschen vervuld werden, want dan zoudt Gij wel zien dat ik vannacht niet ver van U zou zijn en ik, inplaats van een hoofdkussen ter omhelzing te hebben, M.A.L.L. omhelzen zou, die ik meer dan wàt ook op deze aarde bemin, zooals ik hoop dat Zij het mij wederkeerig doet.

Uw getrouwe echtgenoot,

Willem van Nassau